

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Νεοελληνική Γλώσσα

Α΄ Γυμνασίου

Τίτλος:

«Ημέρα της Ποίησης:

μια μέρα που η γλώσσα βάζει τα καλά της»

ΕΛΕΝΗ ΞΥΛΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας δευτεροβάθμιας: Δημήτρης Κουτσογιάννης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Τίτλος

Ημέρα της ποίησης

Δημιουργός

Ελένη Ξυλά

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

(Προτεινόμενη) Τάξη

Α΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Μάρτιος 2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

6η ενότητα: «Δημιουργικές δραστηριότητες»

10η ενότητα: «Γνωρίζω τον τόπο και τον πολιτισμό μου»

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

I. Φιλολογικής ζώνης

Νεοελληνική Λογοτεχνία

III. Ημιτυπικές και άτυπες πρακτικές

Πολιτιστικά προγράμματα

Σχολικές γιορτές

Χρονική διάρκεια

6 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής, σχολική βιβλιοθήκη.

II. Εικονικός χώρος: [Skype](#), [Edmodo](#).

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για να υλοποιηθεί σε ικανοποιητικό βαθμό η συγκεκριμένη διδακτική πρόταση, κρίνονται απαραίτητα τα εξής:

- να είναι διαθέσιμο το εργαστήριο πληροφορικής,
- οι μαθητές/τριες να διαθέτουν βασικές δεξιότητες σχετικά με τη χρήση του Η/Υ και ιδιαίτερα με τον επεξεργαστή κειμένου και την πλοήγηση στο διαδίκτυο, αλλά και
- να έχουν προηγηθεί σχετικές δραστηριότητες εξοικείωσης με μηχανές αναζήτησης, δημιουργίας πολυτροπικών κειμένων, με διαδικτυακά εργαλεία,
- οι μαθητές/τριες να είναι εξοικειωμένοι/ες με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο και να έχουν εμπλακεί σε συνεργατικές δραστηριότητες.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

—

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Πρόθεση της διδακτικής πρότασης είναι να γνωρίσουν οι μαθητές μας έναν ποιητή και να θυμούνται την ημέρα της ποίησης ως μέρα δημιουργικής σκέψης. Θα προσκληθεί ένας ποιητής δημιουργός, θα διαβαστούν από πριν κάποια ποιήματά του και θα ερωτηθεί για το ποιητικό του έργο. Η παρουσία του ποιητή-δημιουργού μπορεί

να μας λύσει απορίες σε σχέση με τη δημιουργία και την κατανόηση του ποιητικού λόγου. Η μέρα της ποίησης είναι μια *μέρα που η γλώσσα βάζει τα καλά της*.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Σημαντική θέση στο μάθημα της γλώσσας και της λογοτεχνίας κατέχει η *ανάγνωση*, ένα πολιτισμικό φαινόμενο που σχετίζεται με όλες σχεδόν τις πλευρές της ζωής και του πολιτισμού των ανθρώπων σ' όλο τον κόσμο. Ο όρος «αναγνωστικός γραμματισμός» ενσωματώνει μια διάκριση μεταξύ του «είμαι σε θέση να διαβάζω» και του «είμαι αναγνώστης». Σε ένα σχολικό πλαίσιο, οι μαθητές που έχουν εμβαθύνει στον αναγνωστικό γραμματισμό έχουν μάθει να διαβάζουν και έχουν ευχέρεια στην «ανάγνωση για τη μάθηση». Από πλευράς διδασκόντων, η παροχή στους μαθητές της δυνατότητας ευχέρειας στον αναγνωστικό γραμματισμό συνεπάγεται τη διαμόρφωση διαφόρων διαδικασιών και δραστηριοτήτων οι οποίες λαμβάνουν χώρα σε διάφορα επίπεδα εξέλιξης και εμπεριέχουν τη διδασκαλία του τρόπου με τον οποίο οι μαθητές μαθαίνουν να διαβάζουν και να αναπτύσσουν τις αναγνωστικές τους δεξιότητες.

Ο Freire (2000) υποστηρίζει ότι η ανάγνωση του κόσμου προηγείται της ανάγνωσης της λέξης. Το κείμενο δεν είναι δυνατό να αναγνωστεί χωρίς τις διαθέσιμες περικειμενικές πληροφορίες με τη μορφή της γνώσης εκ μέρους του αναγνώστη των κοινωνικο-πολιτικών συμφραζομένων και των τάξεων λόγου. Οι αναγνώστες διεπιδρούν με τα κείμενα, για να αναπαράγουν αναγνώσεις. Η επιθυμία για ανάγνωση μεταδίδεται μέσω των *ανθρώπινων σχέσεων*: των σχέσεων του μαθητικού κοινού με τον εκπαιδευτικό, των μαθητών και μαθητριών μεταξύ τους, των μαθητών και μαθητριών με το οικογενειακό περιβάλλον τους. Το παιδί μέσα από την ανάγνωση ανιχνεύει την υποκειμενικότητά του, την κοινωνική του προέλευση, τη θρησκευτική και εθνική του ταυτότητα.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Υποστηρίζεται ότι οι μαθητές που διδάσκονται Λογοτεχνία πρέπει να αισθάνονται «ταξιδιώτες του χρόνου». Σύμφωνα άλλωστε με τη θεωρία της «αισθητικής ανταπόκρισης», η ανάγνωση ενός λογοτεχνικού κειμένου αποτελεί επικοινωνιακή διαδικασία με δύο εταίρους, το κείμενο και τον αναγνώστη.

Συγκεκριμένα, οι μαθητές μπορούν:

- να προετοιμάζουν,
- να οργανώνουν,
- να διεπιδρούν με τα κείμενα
- να φέρουν σε πέρας μια εκδήλωση στο σχολικό περιβάλλον.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές/τριες είναι σε θέση:

- να κατανοούν ότι η γλώσσα δίνει τη δυνατότητα στους χρήστες της να προσλαμβάνουν και να προσφέρουν νοήματα και έτσι να επικοινωνούν,
- να προσεγγίζουν κριτικά το κείμενο και τον κόσμο,
- να δημιουργούν πολυτροπικά κείμενα,
- να εξοικειωθούν με διάφορα κειμενικά είδη (αφίσα, πρόσκληση, πρόγραμμα εκδήλωσης κ.ά.),
- να διαμορφώνουν το ύφος των κειμένων ανάλογα με την περίπτωση της επικοινωνίας,
- να προβληματίζονται για τον ρόλο του αναγνώστη και να συνειδητοποιήσουν ότι το λογοτεχνικό έργο δεν αποτελεί δεξαμενή συγκεκριμένων ιδεών, αξιών και νοημάτων, αλλά αντίθετα, επιδέχεται ποικίλες αναγνώσεις και νοηματοδοτήσεις, ανάλογα με την οπτική του αναγνώστη,
- να αναπτύσσουν φιλιαναγνωσία και

- να υιοθετήσουν θετική στάση απέναντι στη λογοτεχνία, ως μία πνευματική έκφραση που προσφέρει αισθητική απόλαυση, διευρύνει τους ορίζοντες.

Γραμματισμοί

Γλωσσικός-Κλασικός γραμματισμός

Στόχος είναι οι μαθητές/τριες να ασκηθούν:

- στον προφορικό (και στον προσχεδιασμένο προφορικό), στον υβριδικό (παρουσιάσεις στην ολομέλεια) και τον γραπτό λόγο σε κείμενα με δοσμένες περιστάσεις επικοινωνίας,
- στην αποκωδικοποίηση και στην παραγωγή πολυτροπικών κειμένων.

Νέοι γραμματισμοί

Μέσω των δραστηριοτήτων οι μαθητές/τριες επιδιώκεται να εξοικειωθούν με:

- τις μηχανές αναζήτησης στο διαδίκτυο, ώστε να αποκτήσουν εμπειρία στην αναζήτηση εικονικού υλικού αλλά και στην αναζήτηση και αξιολόγηση του αναγκαίου πληροφοριακού υλικού σχετικά με ένα θέμα,
- βασικά λογισμικά (επεξεργαστής κειμένου, λογισμικό παρουσίασης), ώστε να μπορούν να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες που αυτά δίνουν για παραγωγή μονοτροπικού και πολυτροπικού κειμένου καθώς και αναθεώρηση και βελτίωση κάθε κειμένου.

Κριτικός γραμματισμός

Στόχος είναι οι μαθητές/τριες:

- να συνειδητοποιήσουν τις διαφορές των κειμενικών ειδών ανάλογα με τους επικοινωνιακούς στόχους που αυτά επιτελούν,
- να καλλιεργηθεί η αντίληψη ότι η γλώσσα δεν είναι ιδεολογικά αθώα καθώς επίσης και ότι η γλώσσα κατασκευάζει κοινωνικές ταυτότητες,
- να υιοθετήσουν κριτική στάση απέναντι στα παραγόμενα γλωσσικά προϊόντα, δεδομένου ότι αυτά έχουν σκοπό να εξυπηρετήσουν έναν ορισμένο επικοινωνιακό στόχο.

Διδακτικές πρακτικές

Με βάση τις διδακτικές πρακτικές που εφαρμόζονται στο συγκεκριμένο σενάριο επιδιώκεται οι μαθητές να αναπτύξουν:

- τη δεξιότητα της συνεργασίας με τα άλλα μέλη της ομάδας τους,
- τη δεξιότητα της αυτενέργειας μέσα από την ανάληψη πρωτοβουλιών,
- τη δημιουργικότητα μέσω της παραγωγής κειμένων προφορικών και γραπτών,
- υπεύθυνη στάση απέναντι στον εαυτό τους και στους συμμαθητές τους, για να λειτουργήσει αποτελεσματικά η ομάδα τους.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Η αφορμή για τη σύλληψη του σεναρίου είναι η διάθεση να δοθεί στην ημέρα της ποίησης μια ιδιαίτερη προσοχή και όχι απλά να γίνεται μια δεκάλεπτη τυπική αναφορά, όπως συνηθίζεται τα τελευταία χρόνια. Εμπνεόμενο από τις θεωρίες του εποικοδομισμού και της κοινωνικής μάθησης, το σενάριο ξεκινά με την ενεργοποίηση των μαθητών/τριών και τη συνεργασία τους σε συγκεκριμένες δραστηριότητες, ώστε να καταλήξουν επαγωγικά σε νέες γνώσεις και να κατακτήσουν σταδιακά νέες δεξιότητες, ενώ παράλληλα είναι δυνατό να διευρύνουν τον προβληματισμό τους σχετικά με το θέμα. Ο κύριος ρόλος του/της εκπαιδευτικού είναι αφενός να προετοιμάζει το έδαφος για τις δραστηριότητες, αφετέρου να διευκολύνει και να καθοδηγεί, όποτε οι ομάδες συναντούν δυσκολίες στην αποστολή τους.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Τα νέα Π.Σ. για τα μαθήματα της Λογοτεχνίας και της Γλώσσας δεν είναι κειμενοκεντρικά, αλλά μαθητοκεντρικά. Είναι ανοικτά ως προς τα κείμενα, δηλαδή προτείνουν είδη κειμένων, κατάλληλων να εξυπηρετήσουν τους σκοπούς και τις επιδιωκόμενες δεξιότητες κάθε διδακτικής ενότητας, αλλά επιτρέπουν και συστήνουν την επιλογή των συγκεκριμένων κειμένων που θα αναγνωστούν στην

τάξη να την κάνει ο εκπαιδευτικός με τους μαθητές του, έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στο αναγνωστικό επίπεδο, στα ενδιαφέροντα και στις δυνατότητες των μαθητών της κάθε τάξης.

Η συγκεκριμένη διδακτική πρόταση βρίσκεται σε πλήρη συμβατότητα με το ΑΠΣ και το ΔΕΠΠΣ, εξυπηρετεί τις αρχές και τους στόχους των Προγραμμάτων Σπουδών για τη διδασκαλία της Γλώσσας και της Λογοτεχνίας, υιοθετώντας την επιλογή και αξιοποίηση διαδικτυακών πηγών, την ένταξη των πολυμέσων στη διδασκαλία, την ανάπτυξη δεξιοτήτων διαχείρισης και επεξεργασίας δεδομένων, τη χρήση του επεξεργαστή κειμένου κατά την παραγωγή συνεχούς γραπτού λόγου και την αξιοποίηση του προγράμματος παρουσιάσεων. Επιπλέον το σχέδιο είναι ανοικτό και ευέλικτο ως προς τον εκπαιδευτικό και τον μαθητή, ενσωματώνει στοιχεία της σύγχρονης ζωής, προωθεί νέες μεθοδολογίες που καλλιεργούν τον βιωματικό και συνεργατικό τρόπο μάθησης, χειραφετεί αναπτύσσοντας την αυτενέργεια, την πρωτοβουλία και την υπευθυνότητα των μαθητών αλλά και εξασφαλίζει την ανατροφοδότηση στην ομάδα μέσα από μία διαδραστική επικοινωνία (ανακαλυπτική πορεία μάθησης).

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Η χρήση των προϊόντων και εργαλείων των Τ.Π.Ε. στη συγκεκριμένη διδακτική πρόταση υποστηρίζει την αυτόνομη πορεία του μαθητή προς τη γνώση, τη διερευνητική, βιωματική, συνεργατική μάθηση, την ανανέωση του ρόλου του δασκάλου από αυτόν του καθοδηγητή, σε εκείνον του συντονιστή – καθοδηγητή, εμπνευστή και διευκολύνει τη συνάντηση του μαθητή με το κείμενο, με την πολυμεσική πληροφορία και με την ανάδειξη διαφορετικών σημειωτικών τρόπων. Αποτελεί πραγματικά πρόκληση η χρήση της οπτικής σκέψης ως εκπαιδευτικό εργαλείο (Arnheim 1999).

Κείμενα

Τα κείμενα αναμένεται να προκύψουν από τους ίδιους τους μαθητές. Ως επιπλέον όμως υποστηρικτικό για τον διδάσκοντα θεωρητικό υλικό προτείνονται οι παρακάτω πηγές:

- Βακαλούδη, Α. 2003. *Διδάσκοντας και μαθαίνοντας με τις Νέες Τεχνολογίες. Θεωρία και Πράξη*, Αθήνα: Πατάκη.
- Κουτσογιάννης, Δ. 2001. *Πληροφορική-επικοινωνιακή τεχνολογία και γλωσσική αγωγή: Η Διεθνής Εμπειρία*. Θεσσαλονίκη: ΚΕΓ.
- Ματσαγγούρας, Η. 2001. *Ομαδοσυνεργατική Διδασκαλία και Μάθηση*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Ματσαγγούρας, Η. 1998. *Στρατηγικές διδασκαλίας: Η κριτική σκέψη στη διδακτική πράξη*, τ. Β'. Αθήνα: Gutenberg.
- Μπαλάσκας, Κ. 1990. *Ταξίδι με το κείμενο*. Αθήνα: Επικαιρότητα.
- Νέζη, Μ. 2000. e-Διδακτική: Νέες Τεχνολογίες και διδασκαλία της Λογοτεχνίας, 2ο Πανελλήνιο Συνέδριο με θέμα: «Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση», Πάτρα.
- Νικολαΐδου Σ. & Τ. Γιακουμάτου. 2001. *Διαδίκτυο και Διδασκαλία*. Αθήνα: Κέδρος.

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Α' φάση: πριν από την ανάγνωση (2 ώρες)

Ο σχεδιασμός της φάσης αυτής περιλαμβάνει το πλαίσιο μέσα στο οποίο θα κινηθεί ο σχεδιασμός της εκδήλωσης-πρόσκλησης του ποιητή-δημιουργού. Εξετάζονται και προτείνονται οι τρόποι διαχείρισης-προγραμματισμού της ημέρας. Χωρίζονται τα παιδιά σε ομάδες και αναλαμβάνουν ρόλους. Στην εκδήλωση καλό είναι να υπάρχει ένας παρουσιαστής του προγράμματος, ένας ομιλητής που θα αναφερθεί στην καθιέρωση της ημέρας της ποίησης. Επίσης, κάποιος (τρεις) μαθητές θα αναλάβουν την ανάγνωση των ποιημάτων, δυο-τρεις ομάδες θα διαμορφώσουν τη διατύπωση των ερωτήσεων οι οποίες θα αφορούν: τα βιογραφικά στοιχεία του ποιητή, το

ποιητικό έργο (σύνθεση, έμπνευση κ.λπ.), το εκδοτικό μέρος και την αποδοχή του από το κοινό και μια τέταρτη ομάδα θα απευθύνει γενικές ερωτήσεις προς όλο το κοινό. Μια ομάδα αναλαμβάνει τη διαμόρφωση της αίθουσας της βιβλιοθήκης, όπως τον στολισμό με αφίσες και λουλούδια. Αναλαμβάνει επίσης τη δημιουργία της ενημερωτικής αφίσας και τον χειρισμό του η/υ και του βιντεοπροβολέα.

Η φάση αυτή είναι πολύ σημαντική, καθώς «χτίζει τις γέφυρες» μεταξύ των μαθητών/τριών. Ο κυριότερος σκοπός της είναι να δώσει κίνητρα για την αναζήτηση πληροφοριών και να πλουτίσει τον γνωστικό και πολιτισμικό ορίζοντα των παιδιών, δημιουργώντας ένα πλαίσιο προβληματισμού και συζητήσεων. Επιστρατεύουμε τα προσωπικά τους βιώματα, τις προηγούμενες γνώσεις τους (σχολικές και εξωσχολικές), τις παραστάσεις και τις εμπειρίες τους. Τα παιδιά αναζητούν πληροφορίες για παρόμοιες εκδηλώσεις στο διαδίκτυο. Αρχίζουν να παίρνουν σοβαρά τον ρόλο τους και να διατυπώνουν ιδέες για την καλύτερη δυνατή εφαρμογή. Τα κείμενα που χρησιμοποιούμε σε αυτή τη φάση είναι συνήθως μη λογοτεχνικά (πληροφοριακά, δημοσιογραφικά, οπτικά, ηλεκτρονικά).

Β' φάση: Ανάγνωση-Διαβούλευση (2 ώρες)

Κάθε ομάδα και κάθε μαθητής παρουσιάζει την εργασία και το έργο του στην ολομέλεια. Η ομάδα της εικαστικής παρέμβασης την αφίσα και τις ιδέες για το στολισμό της αίθουσας, ο παρουσιαστής το πρόγραμμα και την εναρκτήρια ομιλία του. Οι ομάδες των δημοσιογράφων-κριτικών παρουσιάζουν τις ερωτήσεις τους και δέχονται προτάσεις για τυχόν τροποποιήσεις σ' αυτές. Οι αναγνώστες των ποιημάτων διαλέγουν τα ποιήματα που θα διαβάσουν, διαβάζουν δυνατά τα ποιήματα, δέχονται κριτική για το διάβασμα και προσέχουν τον επιτονισμό. Αλληλοβοηθούνται και διαπραγματεύονται το νόημα του κειμένου: άλλος μπορεί να κατάλαβε καλύτερα ένα σημείο, άλλος κάποιο άλλο, ανταλλάσσουν απόψεις και αξιοποιούν τις όποιες ικανότητες έχει ο καθένας. Περιγράφουν και ερμηνεύουν την εποχή, το κοινό και τις συνθήκες παραγωγής του έργου, επισημαίνουν τους συγκρουόμενους κώδικες συμπεριφοράς και τις αξίες που εκφράζονται από τα

ποιήματα, διατυπώνουν προτάσεις και πιθανές λύσεις για τα προβλήματα που αντιμετώπιζαν οι άνθρωποι άλλων εποχών. Ένας μαθητής αναλαμβάνει να κάνει το κλείσιμο της εκδήλωσης, ευχαριστώντας τον προσκεκλημένο και όσους παραβρέθηκαν στην εκδήλωση. Όλοι τον βοηθούν με ιδέες και σκέψεις.

Γ' φάση: ημέρα της κρίσης (2 ώρες)

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Τοποθετείται η αφίσα κοινοποίησης του γεγονότος. Στη βιβλιοθήκη του σχολείου διαμορφώνεται ο χώρος. Ακολουθεί ομιλία υποδοχής του φιλοξενούμενου και κατατοπισμού του κοινού για το τι θα ακολουθήσει. Αρχικά αναφέρονται λίγα στοιχεία για τη μέρα της ποίησης, τότε καθιερώθηκε και για ποιους λόγους, ποια η σημασία της ημέρας στον πολιτιστικό γραμματισμό. Η ομάδα που συγκέντρωσε τα βιογραφικά στοιχεία του ποιητή προβάλλει τη λεπτομερή παρουσίαση της για το έργο του ποιητή με το πρόγραμμα παρουσίασης.

Ακολουθεί ανάγνωση 2-3 ποιημάτων από παιδιά της ομάδας ανάγνωσης. Στη συνέχεια, τον λόγο παίρνει η πρώτη ομάδα κριτικών-δημοσιογράφων και απευθύνει τα πρώτα ερωτήματα στον προσκεκλημένο που αφορούν τις σχέσεις και τα συναισθήματά του κατά τη συγγραφή, τον λόγο χρήσης ψευδωνύμου, την απήχηση του έργου του στο κοινό. Στη συνέχεια, η δεύτερη ομάδα απευθύνει γενικά ερωτήσεις προς όλους για το ρόλο της ποίησης στη ζωή των ανθρώπων. Δίνεται ο λόγος σε όποιον, σηκώνοντας το χέρι, ζητά τον λόγο και θέλει να παρέμβει. Όταν ολοκληρωθούν όλες οι ερωτήσεις-απαντήσεις, ένας μαθητής αναλαμβάνει να κάνει το κλείσιμο της εκδήλωσης, ευχαριστώντας τον προσκεκλημένο και όσους παραβρέθηκαν στην εκδήλωση. Ηχογραφείται η εκδήλωση, απομαγνητοφωνείται κάποια στιγμή στο μέλλον, για να διαπιστωθούν πιθανές αστοχίες και να γίνουν προτάσεις για βελτιώσεις.

Η αξιολόγηση των μαθητών μπορεί να γίνει σε επίπεδο ομάδας μέσα: α) από την ανταπόκρισή τους στους αρχικούς στόχους, β) από τον τρόπο ανταπόκρισης στα πλαίσια των σχέσεων στην ομάδα, γ) από την ευστοχία και την πληρότητα των

συμπερασμάτων και των απαντήσεων. Στη συνέχεια, μπορεί να μοιραστεί σε φωτοτυπία το ακόλουθο ερωτηματολόγιο που στοχεύει στη διερεύνηση των στάσεων των μαθητών στις Νέες Τεχνολογίες και την αξιολόγηση της συγκεκριμένης διδακτικής προσέγγισης.

ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

- 1) Είστε ικανοποιημένοι από τη διδασκαλία του μαθήματος με τη χρήση των Τ.Π.Ε.;
  - ο Πολύ
  - ο Αρκετά
  - ο Λίγο
  - ο Καθόλου
- 2) Είστε ικανοποιημένοι από τη συνεργασία σας;
  - ο Πολύ
  - ο Αρκετά
  - ο Λίγο
  - ο Καθόλου
- 3) Θεωρείτε ότι κατανοήσατε τα λογοτεχνικά κείμενα με τα οποία ήρθατε σε επαφή;
  - ο Πολύ
  - ο Αρκετά
  - ο Λίγο
  - ο Καθόλου
- 4) Πήρατε πρωτοβουλίες;
  - ο Πολύ
  - ο Αρκετά
  - ο Λίγο
  - ο Καθόλου
- 5) Αξιοποιήσατε τον προβλεπόμενο χρόνο;

- ο Πολύ
- ο Αρκετά
- ο Λίγο
- ο Καθόλου

6) Βελτιώσατε τις ικανότητές σας στον χειρισμό του Η/Υ;

- ο Πολύ
- ο Αρκετά
- ο Λίγο
- ο Καθόλου

7) Ποια συναισθήματα σάς γεννήθηκαν από την επαφή σας με τα κείμενα;

(μια μικρή παράγραφο)

Το σύνολο των μαθητών γενικά δίνει θετικές απαντήσεις που εκφράζουν μία θετική στάση στη διδασκαλία του μαθήματος της Γλώσσας και της Λογοτεχνίας με τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών, γιατί τους κεντρίζει το ενδιαφέρον ο νέος τρόπος προσέγγισης και η ανάληψη πρωτοβουλιών.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Αποστολές

Ομάδα εικαστικής διακόσμησης:

Αναλαμβάνετε τη διαμόρφωση της αίθουσας της βιβλιοθήκης, τον στολισμό με αφίσες, λουλούδια κ.λπ. Αναλαμβάνετε επίσης τη δημιουργία της ενημερωτικής αφίσας και τον χειρισμό του η/υ και του βιντεοπροβολέα.

Ομάδα προετοιμασίας ομιλίας υποδοχής του φιλοξενούμενου και κατατοπισμού του κοινού για το τι θα ακολουθήσει:

Αρχικά καλό είναι να αναφέρετε λίγα λόγια για την Ημέρα της Ποίησης, πότε καθιερώθηκε και για ποιους λόγους, ποια η σημασία της Ημέρας στον πολιτιστικό γραμματισμό. Μπορείτε να αναζητήσετε στο διαδίκτυο πληροφορίες για την προετοιμασία ενός τέτοιου λόγου ο οποίος έχει ένα ορισμένο τυπικό.

Ομάδα παρουσίασης βιογραφικών στοιχείων του ποιητή:

Σε ένα πρόγραμμα παρουσίασης δημιουργείτε μια πολυτροπική παρουσίαση της ζωής και του έργου του ποιητή-δημιουργού.

Ομάδα των δημοσιογράφων-κριτικών:

Ως ομάδα κριτικών-δημοσιογράφων καλείστε να οργανώσετε μια σειρά ερωτημάτων τα οποία θα αφορούν τα βιογραφικά στοιχεία του ποιητή, το ποιητικό του έργο (σύνθεση, έμπνευση κ.λπ.), το εκδοτικό μέρος και την αποδοχή του από το κοινό. Μπορείτε να επιλέξετε κάποια από τα παρακάτω:

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΟΙΗΤΗ

Τι εκφράζει με την ποίηση;

Πότε ένιωσε ότι αυτό που σκεφτόταν άξιζε να το γράψει στο χαρτί (αξίζει κάτι παραπάνω από μια φευγαλέα σκέψη, απαθανατίζει τη στιγμή);

Πότε ένιωσε την ανάγκη να μοιραστεί όσα έγραψε;

Κατά την ποιητική δημιουργία: έχει μια ιδέα και την ντύνει με τις αντίστοιχες λέξεις, πρώτα έρχονται οι λέξεις και μετά όλα τα άλλα, όλα μαζί;

Γιατί ένας ποιητής χρησιμοποιεί ψευδώνυμο; (ελευθερία έκφρασης, να ταυτοποιηθεί, όταν το αποφασίσει κ.λπ.)

Το όνομα-ψευδώνυμο δημιουργεί συνειρμούς;

Ποιο μήνυμα έχει να μεταφέρει στο κοινό;

Σε ποιο κοινό στοχεύει;

Πώς νιώθει όταν οι αναγνώστες καταλαβαίνουν διαφορετικά πράγματα από αυτά που ο ίδιος ήθελε να εκφράσει; (αμηχανία, προσδοκία κ.λπ.)

Ποια είναι η ποιητική ανάγνωση των καθημερινών γεγονότων;

Ποια είναι τα θέματα που προσελκύουν το ενδιαφέρον του; Πολιτικά, κοινωνικά...

Η σήμανση του χώρου και του χρόνου στα ποιήματά του τι σηματοδοτεί;

Το πολυτονικό σύστημα είναι και πολυτροπικό;

Τι προσφέρει το διαδίκτυο στην ποίηση, τα ποιήματα;

Θα ήθελε να περιληφθούν τα ποιήματά του στα σχολικά εγχειρίδια;

Γιατί να διαβάσει κάποιος το έργο του;

Τι είδους ταυτότητες διαμορφώνει η ποίηση;

Ομάδα των δημοσιογράφων-κριτικών:

Ως ομάδα κριτικών-δημοσιογράφων καλείστε να οργανώσετε μια σειρά ερωτημάτων τα οποία θα αφορούν τον ρόλο της ποίησης στη ζωή των ανθρώπων.

Μπορείτε να επιλέξετε κάποια από τα παρακάτω:

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΟΛΟΥΣ

«Η ποίηση είναι σκέψεις που αναπνέουν και λέξεις που καίνε», έγραψε ο Έντγκαρ Άλλαν Πόε, ο «μαύρος ποιητής», όπως τον αποκαλούν πολλοί.

Έχετε αναρωτηθεί ποτέ γιατί η σκέψη αποτυπώνεται πιο εύκολα, όταν αποδίδεται σε μία κόλλα χαρτί;

Γιατί ο άνθρωπος φοβάται να εκφραστεί ελεύθερα;

Τι είναι αυτό που πονάει περισσότερο, οι λέξεις ή ο τρόπος που θα σε κοιτάξει ο άλλος όταν του πεις: σκέφτομαι, αναλογίζομαι, υποθέτω, αναρωτιέμαι;

Τι είναι ποίηση;

Όταν η σκέψη δεν μπορεί να ταξιδέψει εκεί που επιθυμείς τότε ασυναίσθητα καταγράφεται σε ένα ξεσκισμένο χαρτί, που σαν μια άλλη εποχή, επιθυμείς να ταξιδέψει μέσα σε ένα μπουκάλι και παραλήπτες να είναι οι καπετάνιοι της σκέψης σου;

Είναι όμως στο χέρι μας, να γίνουμε τιμονιέρηδες των σκέψεων μας και να μην αρκούμαστε σε φθηνά τηλεγραφήματα άμεσης διάσωσης;

Τι μαθαίνουμε στο σχολείο ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΗΣΗ;

Όταν μάθεις να γράφεις, μαθαίνεις και να μιλάς. Έτσι δε **μας μάθαιναν** στο σχολείο; Αν δε ξέρεις να γράφεις το όνομα σου σωστά δε θα μάθεις ποτέ να το λες και σωστά και τότε ουδείς θα σε ξέρει γι' αυτό που είσαι, αλλά γι' αυτό που δεν είσαι.

Πόση σημασία έχει ένα απλό όνομα; Κάτι κρύβεται όμως πίσω απ' αυτό, πίσω από τις λέξεις που διαβάζετε, πίσω από το νόημα αυτών.

Τι σημαίνουν οι λέξεις;

Κάποιες λέξεις καίνε, κάποιες άλλες μένουν παγωμένες, εμείς επιλέγουμε την θερμοκρασία..

Ποιος αποφάσισε ποια έργα θα περιληφθούν στο σχολικό εγχειρίδιο;

Με ποια κριτήρια τα επιλέγουν;

Πότε θα ερωτηθούν οι μαθητές/τριες για το τι τελικά τους προκαλεί συγκίνηση;

Εκφραστείτε ελεύθερα, με όλους τους τρόπους που η ανθρώπινη φύση μας ορίζει. Με ένα γράμμα, μια αγκαλιά, έναν λόγο, μια κουβέντα καθαρία. ΑΡΚΕΙ;

Ομάδα ολοκλήρωσης της εκδήλωσης:

Ένας μαθητής από την ομάδα αναλαμβάνει να κάνει το κλείσιμο της εκδήλωσης, ευχαριστώντας τον προσκεκλημένο και όσους παραβρέθηκαν στην εκδήλωση. Μπορείτε να αναζητήσετε στο διαδίκτυο πληροφορίες για την προετοιμασία ενός τέτοιου λόγου ο οποίος έχει ένα ορισμένο τυπικό.

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Σε περίπτωση που ο προσκεκλημένος δημιουργός δεν εμφανιστεί, δεν μπορεί να παρευρεθεί, θα μπορούσε να γίνει η παρουσία του μέσω τηλεδιάσκεψης ή να ετοιμαστεί από πριν ένα βίντεο, μια μίνι συνέντευξη. Επίσης μπορεί να μην γίνει τίποτα από τα προαναφερθέντα, αλλά να οργανωθεί ένα κυνήγι θησαυρού στίχων μέσα στο σχολείο. Είναι καλό να επιλεγούν και να διαβαστούν κάποια ποιήματα, στη συνέχεια να αντιγραφούν και να διαμορφωθούν με τρόπο που να διαφαίνεται υπαινικτικά ο χώρος φύλαξής τους. Η μια ομάδα τα κρύβει σε κάποιο χώρο του σχολείου, ενώ η επόμενη προσπαθεί να τα εντοπίσει.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Η ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στο μάθημα της Γλώσσας και της Λογοτεχνίας έχει ως στόχο την ανανέωση της διδασκαλίας και την αναβάθμιση της μαθησιακής διαδικασίας μέσω των δυνατοτήτων που προσφέρει. Η διδακτική πρόταση, που προηγήθηκε, βασίζεται στην ανάγκη πρόκλησης του ενδιαφέροντος των μαθητών ώστε να επικοινωνήσουν προσωπικά με το λογοτεχνικό κείμενο, να το εντάξουν μέσα στο κοινωνικό-πολιτισμικό πλαίσιο της εποχής του, να το απολαύσουν ως ένα δημιούργημα τέχνης, αναλαμβάνοντας ενεργό ρόλο στην οικοδόμηση της νέας γνώσης, μιας γνώσης που αφορά μια γλώσσα που *βάζει πότε-πότε τα καλά της*.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Arnheim, R. 1999. *Τέχνη και οπτική αντίληψη, η ψυχολογία της δημιουργικής όρασης*. Αθήνα: Θεμέλιο.
- Freire, P. 2000. Η διεργασία γραμματισμού ενηλίκων ως πολιτισμική δράση για ελευθερία. Στο Maybin, J. (επιμ.), *Γλώσσα και γραμματισμός στην κοινωνική πρακτική*, Τόμος Γ. (Μτφρ. Ι. Φ. Βλαχόπουλος). Πάτρα: ΕΑΠ. 307-18.